

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/19/2019
Identifikačné číslo spisu:	7811201366
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7811201366.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti K.: N. I., nar. B. a N., nar. B., zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach, deti rodičov G. H. K., bývajúcej v H., zastúpenej advokátom JUDr. Miroslavom Katunským, so sídlom v Košiciach, Floriánska č. 16 a F. K., bývajúceho v V., zastúpeného advokátom Mgr. Marcelom Fandákom L.L.M, so sídlom v Košiciach, Kováčska č. 40, v konaní o zvýšenie výživného a o zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 11 P 113/2015, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 28. marca 2018 sp. zn. 8 CoP 288/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie matky o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. apríla 2017 č. k. 11 P 113/2015-1186 zmenil rozsudok Okresného súdu Rožňava (predtým súdu v konaní miestne príslušného) z 27. augusta 2010 sp. zn. 9 C 54/2010 tak, že zvýšil výživné od otca pre maloletú N. I. od 17.2.2011 do 28.2.2014 z 200 Eur mesačne na 400 Eur mesačne, od 1.3.2014 do 28.2.2017 zo 400 Eur mesačne na 500 Eur mesačne a od 1.3.2017 do budúca z 500 Eur mesačne na 600 Eur mesačne, ktoré ho zaviazal prispievať matke maloletej vždy do 15. dňa v mesiaci dopredu. Zvýšil výživné od otca aj pre maloletého N. od 17.2.2011 do 28.2.2014 z 200 Eur mesačne na 350 Eur mesačne, od 1.3.2014 do 28.2.2017 z 350 Eur mesačne na 450 Eur mesačne a od 1.3.2017 do budúca zo 450 Eur mesačne na 500 Eur mesačne, ktoré ho zaviazal prispievať matke maloletého vždy do 15. dňa v mesiaci dopredu. Dĺžné výživné za obdobie od 17.2.2011 do 31.3.2017 pre maloletú N. I. vo výške 21 857,85 Eur a pre maloletého N. vo výške 14 568,80 Eur zaviazal otca zaplatiť matke maloletých detí do 30. dní od právoplatnosti rozsudku. Návrh otca na zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti rodičov zamietol a zaviazal ho prispievať na tvorbu úspor maloletej N. I. 100 Eur mesačne a maloletého

N. 100 Eur mesačne matke detí vždy do 15. dňa v mesiaci dopredu od právoplatnosti napadnutého rozsudku na osobitné účty detí, ktoré v ich prospech zriadi matka do 7 dní od právoplatnosti napadnutého rozsudku v peňažnom ústave, pričom obidva účty budú vyznačené s vinkulačnou doložkou „s nakladaním s prostriedkami na tomto účte je potrebný súhlas súdu“. O trovách účastníkov konania rozhodol tak, že žiaden z nich nemá právo na ich náhradu a o trovách štátu rozhodol tak, že štátu náhradu trov konania nepriznal. Otca zaviazal nahradiť trovy štátu 179,28 Eur do 3 dní od právoplatnosti napadnutého rozsudku na účet Okresného súdu Košice I.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 28. marca 2018 sp. zn. 8 CoP 288/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o zamietnutí návrhu otca na zverenie maloletých detí do striedavej starostlivosti obidvoch rodičov. Zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že návrh matky na zvýšenie výživného pre maloleté deti za obdobie od 17.2.2011 do 31.8.2013 zamietol. Zvýšil výživné za obdobie od 1.9.2013 do 31.8.2016 pre maloletú N. I. od otca z 200 Eur mesačne na 300 Eur mesačne a zaviazal otca prispievať na tvorbu úspor maloletej 100 Eur mesačne. Za obdobie od 1.9.2016 do budúca zvýšil výživné pre maloletú N. I. od otca z 200 Eur na 400 Eur mesačne a zaviazal otca prispievať na tvorbu úspor maloletej 100 Eur mesačne. Zvýšil výživné za obdobie od 1.9.2013 do 31.8.2016 pre maloletého N. od otca z 200 Eur mesačne na 250 Eur mesačne a zaviazal otca prispievať na tvorbu úspor maloletého 100 Eur mesačne. Za obdobie od 1.9.2016 do budúca zvýšil výživné pre maloletého N. od otca z 200 Eur mesačne na 300 Eur mesačne a zaviazal otca prispievať na tvorbu úspor maloletého 100 Eur mesačne. Dlhé výživné za obdobie od 1.9.2013 do 31.3.2017 pre maloletú N. I. 5 000 Eur a pre maloletého N. 2 500 Eur zaviazal otca zaplatiť do 30 dní od právoplatnosti rozsudku matke maloletých. Dlhé výživné na tvorbu úspor za obdobie od 1.9.2013 do 31.3.2017 pre maloletú N. I. 4 300 Eur a pre maloletého N. 4 300 Eur zaviazal otca zaplatiť do 30 dní od právoplatnosti rozsudku na účty maloletých detí, ktoré je v ich prospech povinná zriadiť matka do 7 dní od právoplatnosti rozsudku v peňažnom ústave s tým, že tieto účty budú vyznačené s vinkulačnou doložkou, že „s nakladaním s prostriedkami na tomto účte je potrebný súhlas súdu“. Uviedol, že otec je oprávnený stretávať sa s deťmi každý párny týždeň v kalendárnom roku od piatka od 17:00 hod. do nedele do 17:00 hod., každý párny kalendárny rok počas vianočných sviatkov od 23.12. od 16:00 hod. do 31.12. do 17:00 hod. a každý nepárny rok od 1.1. od 10:00 hod. do predposledného dňa zimných prázdnin do 16:00 hod., počas jarných prázdnin od prvého dňa od 10:00 hod. do posledného dňa do 17:00 hod., každý nepárny rok počas veľkonočných sviatkov od štvrtka od 7:00 hod. do utorka do 17:00 hod., každý rok počas letných prázdnin od 1.7. od 9:00 hod. do 15.7. do 19:00 hod. a od 1.8. od 10:00 hod. do 15.8. do 19:00 hod., s tým, že otec je oprávnený deti v určenom čase prevziať od matky v mieste bydliska matky a po skončení styku povinný ich na tom istom mieste matke vrátiť. Matka je povinná deti na styk s otcom riadne pripraviť a odovzdať mu ich a prevziať ich v určenom čase a na určenom mieste. Uvedeným zmenil rozsudok Okresného súdu Rožňava z 27.8.2010 sp. zn. 9 C 54/2010.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie matka maloletých (ďalej aj „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP. Porušenie práva na spravodlivý proces videla v tom, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil a nevysvetlil dôvody zníženia výživného na maloletých a tým mala za to, že uvedené rozhodnutie je nepreskúmateľné. Odvolací súd bez náležitého dokazovania navyše rozhodol o zmene styku otca s maloletými. Matka na základe uvedeného považuje rozsudok odvolacieho súdu v jeho 2., 3., 4., 5., 6. a 7. výroku za právne a vecne nesprávny, a preto navrhuje, aby dovolací súd napadnuté výroky zrušil a vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

4. Opatrovník maloletých v písomnom vyjadrení k dovolaniu matky uviedol, že zotrúva n a svojom stanovisku zasielanom v základnom konaní a teda, že rozhodnutie o výške výživného ponecháva na úvahe súdu s prihliadnutím na vek a odôvodnené potreby maloletých detí s ohľadom na finančné možnosti otca.

5. Otec maloletého navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

6. V danom prípade je dovolanie podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Konanie v tejto veci je

od 1. júla 2016 upravené v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. CMP v ustanoveniach § 76 a § 77 obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých; prípustnosť dovolania matky bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť ňou podaného dovolania z § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či došlo k procesnej vade, ktorú namietala dovolateľka. Mal pri tom na zreteli, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jeho právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami [viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03].

11. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Pritom nie každá nesprávnosť, ku ktorej dôjde v procesnom postupe súdu, zakladá bez ďalšieho prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Z tohto ustanovenia zreteľne vyplýva, že zákon priznáva relevanciu iba tým procesným pochybeniam súdu, intenzita ktorých opodstatňuje záver, že v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu bolo účastníkovi konania znemožnené uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv „v takej miere“, že došlo (až) k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie

však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (porovnaj sp. zn. 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017). Dovolací súd pripomína, že aj podľa aktuálnej judikatúry najvyššieho súdu (R 24/2017) nesprávne právne posúdenie, na ktorom spočíva dovolaním napadnutý rozsudok, nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom konaní, „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (porovnaj sp. zn. 3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval ústavný súd napríklad v konaniach sp. zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

13. Dovolateľka porušenie práva na spravodlivý proces videla v tom, že odvolací súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil a v tom, že nedostatočným dokazovaním rozhodol o zmene styku otca s maloletými.

14. K námietke dovolateľky, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný, dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

15. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa účastníci domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov odvolací súd vychádzal, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd a ako tieto úvahy posudzoval odvolací súd; odvolací súd zaujal aj závery k jeho právnomu posúdeniu veci, s ktorým sa stotožnil a s ktorými sa naopak nestotožnil. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil. V konaní boli dostatočne zohľadnené pomery účastníkov konania, potreby maloletých a možnosti otca a matky. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

16. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že v konaní nedošlo k procesnej vade nepreskúmateľnosti namietanej dovolateľkou; prípustnosť jej dovolania preto z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nevyplyva.

17. K námietke dovolateľky týkajúcej sa dokazovania dovolací súd uvádza, že aj v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu do 30. júna 2016 sa vyskytovali námietky dovolateľov vyššie uvedených skutočností. Najvyšší súd vo vzťahu k takýmto námietkam dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a

rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

18. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že v konaní nedošlo k procesnej vade zmätočnosti namietanej matkou; prípustnosť jej dovolania preto z § 420 písm. f/ CSP nevyplýva.

19. Najvyšší súd procesne neprípustné dovolanie matky odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

20. Dovolací súd o nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods. 3 CSP.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.